

16 k.

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

2017-07-04 Nr. G-7704

DOKUMENTAS PASIRASYTAS
SAUGIU ELEKTRONINIŲ PARŠŲ

AB „Energijos skirstymo operatorius“
2017-07-04 Nr. 7-

eso

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai
El. paštas: LRVkanceliarija@lr.lt

2017-07- Nr. 7-

Kopijos:
Lietuvos Respublikos Žemės ūkio
ministerijai
El. paštas: zum@zum.lt

Lietuvos Respublikos energetikos
ministerijai
El. paštas: info@enmin.lt

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 5 d. pasitarime numatomu svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimo Nr. 1541 „Dėl Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatyto žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo projektu (toliau – Projektas), kuriuo bus patvirtinta Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatyto žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika), siekia atkreipti dėmesį į kai kurias tikslintinas Projekto nuostatas, kurių koregavimas grindžiamas toliau nurodytais motyvais.

Dėl administraciniu teisės aktu nustatomų servitutų bei kompensacijos už jų nustatymą apmokėjimo pareigos

Iš Projekto nuostatų nėra aišku, kuriam subjektui tenka tiesioginė pareiga sumokėti apskaičiuotą kompensaciją. Neaišku, ar visais atvejais tokią kompensaciją privalo mokėti ūkio subjektai, kurių viešpataujantys daiktai bus įrengti / pastatyti nustatytame servitute, ar vis tik ši pareiga priklausys teritorijų planavimo dokumentų arba žemės valdos projektų rengėjams.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 23 straipsniu, administraciniu teisės aktu servitutai nustatomi rengiant teritorijų planavimo dokumentus arba žemės valdos projektus. Bendrovė savo elektros skirstomiesiems tinklams įrengti teritorijų planavimo dokumentų arba žemės valdos projektų nerengia, taigi neinicijuoja servitutų tinklams įrengti, juos naudoti bei aptarnauti nustatymo administraciniais teisės aktais.

Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto Metodikos 1 punktas nustato: „**Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatyto žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja kompensacijos už naudojimąsi Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos vadovo arba jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo sprendimu (toliau – administracinis aktas) nustatyto žemės servitutu apskaičiavimą.**“ Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalis nustato: „**Administraciniu aktu Vyriausybės nustatyta tvarka pagal patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų ar žemės valdos projektų sprendinius servitutai nustatomi:**

- 1) valstybinės žemės sklypams, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomi grąžinti, perduoti ar suteikti nuosavybėn neatlygintinai, numatomi parduoti ar kitaip perleisti;
- 2) valstybinės žemės sklypams, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomi išnuomoti ar perduoti neatlygintinai naudotis;
- 3) išnuomotiems ar perduotiems neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypams, taip pat savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kai pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomas kelio servitutas, suteikiantis teisę įvairiomis transporto priemonėmis privažiuoti ar naudojantis juo kaip pėsčiųjų taku prie kapinių, rekreacinių ir kitų gyventojų bendram naudojimui skirtų teritorijų bei gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų;
- 4) išnuomotiems ar perduotiems neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypams, taip pat savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kai pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomas servitutas, suteikiantis teisę tiesti centralizuotus (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius bei takus, jais naudotis ir juos aptarnauti;
- 5) valstybinės, savivaldybių ir privačios žemės sklypams, konsoliduotiems (pertvarkytiems) pagal žemės konsolidacijos projektą. “

Taigi vertinant Bendrovės praktiką, projektuojant bei įrengiant skirstomuosius tinklus, bei tai, kad teritorijų planavimo dokumentų arba jiems prilyginamų dokumentų rengimo iniciatoriumi Bendrovė nėra ir servitutai administraciniu teisės aktu nustatomi ne jos iniciatyva, o teritorijų planavimo dokumentų arba jiems prilyginamų dokumentų rengėjų nuožiūra bei iniciatyva, siūlytina tokiais atvejais kompensacijos už administraciniu teisės aktu nustatomus servitutus bei naudojimąsi jais mokėjimo pareigą nustatyti teritorijų planavimo dokumentų arba jiems prilyginamų dokumentų rengėjams.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 4 punktas nustato galimybę administraciniu teisės aktu nustatyti servitutą centralizuotų (bendrojo naudojimo) tinklų tiesimui rengiant tiek valstybinės, tiek savivaldybės, tiek privačios žemės teritorijų planavimo dokumentus arba žemės valdos projektus, kas reiškia, kad vietą tokiuose dokumentuose / projektuose centralizuotiems tinklams tiesti numato pats dokumento / projekto rengėjas, turėdamas teisę ateityje koreguoti teritorijų planavimo dokumento arba žemės valdos projekto sprendinius. Todėl manome nesant tikslinga Bendrovei, kaip būsimos viešpataujancio daikto savininkui, nustatyti pareigą mokėti kompensaciją už minėtu atveju administraciniu teisės aktu nustatomą servitutą. Pažymime, kad rengiant teritorijų planavimo dokumentus arba žemės valdos projektus, žemės sklypų vertė padidėja, todėl Bendrovės pareigos sumokėti kompensaciją tarnaujančiojo daikto savininkui, kuris nagrinėjamu atveju yra suinteresuotas teritorijos planavimo dokumento arba žemės valdos projekto parengimu bei savo žemės vertės padidinimu, už šiuo atveju nustatomus servitutus administraciniu teisės aktu iš esmės reikėtų tarnaujančiojo daikto savininko galimybę nepagrįstai praturtėti Bendrovės sąskaita. Juolab, kad teritorijų planavimo dokumentų arba žemės valdos projektų sprendiniai iš esmės priklauso nuo jų rengėjų valios.

Dėl periodinės kompensacijos

Projekto Metodikos 2 punkto siūloma formuluotė: „**Vienkartinė ar periodinė kompensacija už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu (toliau – vienkartinė ar periodinė kompensacija), tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui mokama už:**

- 2.1. sunaikinamus pasėlius ir sodinius;
- 2.2. išskertamą mišką;
- 2.3. nuostolius, patirtus dėl prarastos galimybės naudoti žemės sklypą ar jo dalį pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą.”

Taip pat Projekto Metodikos 4, 5, 6, 8, 9, 10 punktai numato kompensacijų nustatymo alternatyvas: periodinę arba vienkartinę.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuostolių atlyginimas už sunaikinamus pasėlius ir sodinius, iškertamą mišką, yra vienkartinio pobūdžio, todėl negali būti traktuojamas kaip periodinė kompensacija. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad tokie atvejai priskirtini nuostolių atlyginimui. Kompensacija savo esme yra nustatoma už prarastą galimybę naudoti žemės sklypą ar jo dalį pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą.

Bet to, atkreipiame Jūsų dėmesį, kad periodinės kompensacijos skaičiavimas ir vėlesnis jos mokėjimas iš esmės apsunkins tokios kompensacijos mokėjimo administravimo procesą. Tai reiškia, kad paskaičiavus periodinę kompensaciją, ją privalantis mokėti asmuo, turės pareigą nuolat vykdyti tokios kompensacijos apmokėjimo kontrolę. Bendrovės nuomone, periodinės kompensacijos nustatymas iš esmės sąlygos pareigos mokėti tokio pobūdžio kompensaciją nevykdymą bei subjektyvų tokios kompensacijos periodiškumo nustatymą. Todėl siūlome numatyti tik vienkartinės kompensacijas. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad Projekto Metodikos 2 punkte išvardintos kompensacijos savo esme yra vienkartinės. Jų periodinio mokėjimo nustatymas pažeis racionalumo, sąžiningumo bei teisingumo principų reikalavimus.

Jei vis tik bus įtvirtinta galimybė skaičiuoti periodinę arba vienkartinę kompensaciją, siūlome Projekto Metodikoje nustatyti konkrečius kriterijus, kuriais vadovaujantis bus galima identifikuoti periodinės ar vienkartinės kompensacijos skaičiavimo atvejus.

Tikimės sėkmingo bendradarbiavimo.

Tinklų vystymo tarnybos direktorius

Rytis Borkys

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS

Ana Daukšienė, tel. (8 614) 27637, el. p. ana.dauksiene@le.lt